

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р арх. Боряна Генова

на дисертационен труд на архитект ЯРОСЛАВ ТОДОРОВ
РАНГЕЛОВ

на тема: КОМПОЗИЦИОННИТЕ КЛЕТКИ КАТО МЕТОДИЧЕСКИ
ЕЛЕМЕНТ ПРИ ПРОЕКТИРАНЕ НА МНОГОФАМИЛНИ ЖИЛИЩНИ
СГРАДИ

за присъждане на образователната и научна степен ДОКТОР по
научната специалност „Архитектура на сградите, конструкции,
съоръжения и детайли“, професионално направление 5.7
„Архитектура, строителство и геодезия“

Рецензията се изготвя въз основа на заповед на Ректора на ВСУ „Любен Каравелов“ № 240 от 20.03. 2017 година и решение на научното жури, Протокол № 1/10.05.2017 г.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е в обем от 158 стр. включително 159 фигури /139 авторски/ и съдържа въведение, три глави, заключение, 3 приложения, справка за приносите, библиография /131 писмени и електронни източници на български език и латиница/, списък на публикациите на автора по темата /5 броя/. Съдържанието следва хронологично поставените задачи: от формулиране на предмета на изследването – композиционните клетки в многофамилните жилищни сгради, през анализа на тяхното съдържание и параметри, до възможностите за съчетаването в им в сградната структура и оформянето на архитектурния облик на жилищните сгради и територии.

В първата глава е направен анализ на предмета на изследване на базата на проучените и обобщени от докторанта теоретични разработки и практически реализации.

Втората глава е посветена на теоретична обосновка на основното понятие „композиционна клетка“ чрез редица аргументи от областта на типологията, архитектурната композиция и строителните технологии. Разгледано е нейното място като междинно звено между функционалните елементи на жилището и пространствена структура на многофамилните сгради.

Третата глава е посветена на формата, съдържанието и размерите на композиционните клетки, както и на тяхното местоположение в структурата на многофамилните сгради. Засегнати са и някои модели на интеграция в градоустройството на жилищните територии и архитектурния им облик.

Сърцевината на дисертационния труд е определената от автора „композиционна клетка“ като основна част от композиционната структура на многофамилните сгради в съответствие с модулната координация на размерите в строителството. Композиционната клетка се явява пространствен синтез на функционални, конструктивни и естетически характеристики. В съответствие с избора от автора системен подход на изследване тя се явява междинно звено между функционалните елементи на жилището /дневна, спалня и др./ и композиционната единица /жилище, сграда/. Иерархичното разглеждане на композиционните елементи, композиционните клетки и композиционните единици позволява на автора да открие както особеностите на различните нива, така и характера на взаимовръзките между тях.

Композиционните клетки или еквивалентните им наименования „жилищни клетки“, „жилища от обемни елементи“, „пространствени модули“ са пряко свързани с индустриалното строителство и стремежа за модулна координация между планировъчните и конструктивните оси. Според рецензента авторът се стреми да разшири понятието като се разграничава от понятието „модул“ като по-общо за редица дисциплини, а също така да разшири обхвата на приложение и в монолитното строителство.

В последващото изложение ясно проличава зависимостта на композиционните клетки от конструктивните оси. Предложените от автора схеми с малки или големи междусосия илюстрират характерни решения с различно функционално съдържание както и потенциала им за групиране в напречно или надлъжно направление.

Авторът безусловно е отлично запознат с типологията на многофамилните жилищните сгради, с действащото законодателство и използваните строителни системи, което му позволява да предложи икономични решения с удобни функционални връзки, подходящи за използване в жилища с различна големина и ориентация.

На градоустройствено ниво следвайки богатия си проектантски опит и наложилата се в нашата страна практика дисертантът е съсредоточил своите усилия предимно в областта на секционните и пунктовите сгради, но потенциалът на използване на композиционните клетки е значително по-широк. В този аспект интерес би представлявало използването на композиционните клетки и влиянието им върху архитектурния облик в пространствените структури /терасовидни, от обемни елементи, клетъчни, нискоетажно високо-интензивно застрояване/, в което

намирам и актуалността на изследвания проблем и потенциалните сфери на неговото приложение.

Авторефератът отразява подробно съдържанието на дисертацията. Посочените приноси обогатяват съществуващата практика и несъмнено ще допринесат за усъвършенстване на архитектурата на многофамилните сгради. В теоретичен аспект обогатяват съществуващите знания и могат да бъдат внедрени в лекционни и семинарни занятия със студентите.

С цел усъвършенстване и доразвитие на дисертационния труд рецензентът има следните препоръки:

1. Желателно е в изследването да се включат теоретичните разработки /Мирчев, Попов и др/ и експерименталните реализации на многофамилни жилищни сгради /Мотописта, Пловдив и др./ от 80-те години на миналия век, коректно отбелязани в обширната библиография по изследвания проблем. Бих препоръчала разработките на дисертанта да са в основния текст, а не в приложение към него.
2. Проблематиката може да се разшири и с експериментите на японските метаболисти /Кишо Курокава, Кензо Танге, Тадао Андо и др./, английската група „Арчиграм“, както и съвременните им последователи от холандското бюро „MVRDV“, реализациите на Моше Сафди и др., което безспорно би разширило погледа към разглеждания проблем и сферите на приложение.
3. Недостатъчно внимание е обърнато на композиционните възможности за обединяване на различните композиционни клетки и тяхното въздействие върху архитектурния облик на жилищните сгради.

Посочените препоръки са насочени преди всичко към доразвитие на труда в перспектива и не омаловажават резултатите от представеното изследване на арх. Ярослав Рангелов. То се отличава със систематичност, подробност и прагматичен подход към разглеждания проблем, което го прави директно приложимо в проектантската практика. В методически аспект може да намери широко приложение в педагогическата дейност на дисертанта.

В заключение искам да отбележа, че предоставеният за рецензиране дисертационен труд и отбелязаните приноси систематизации са дело на автора, който използва актуален научен инструментариум за успешно доказване на основните тези. Това ми дава основание да предложа да се присъди заслужено образователната и научна степен „доктор“ на автора на дисертационния труд – арх. Ярослав Тодоров Рангелов.

Май 2017г.

София

РЕЦЕНЗЕНТ:.....

Проф. д-р арх. Боряна Генова